

Päiväys/Datum 13.9.2017

Liikenne- ja viestintäministeriö
PL 31
00023 Helsinki

Dnro/Dnr TRAFI/236234/03.03.00/2017

Viite/Referens LVM/1051/03/2017

Lausunto katsastusuudistuksen toiseen vaiheeseen liittyvästä arviomuistiosta

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt Liikenteen turvallisuusvirastolta lausuntoa katsastusuudistuksen toiseen vaiheeseen liittyvästä arviomuistiosta. Arviomuistiosta liikenne- ja viestintäministeriö on arvioinut katsastustoiminnan järjestämiseen liittyvää toimilupajaottelua ja sen tarkoituksenmukaisuutta, katsastusten laatua ja sen kehittämiseen liittyviä toimia sekä sellaisten ajoneuvoluokkien katsastusvelvollisuutta, joiden määräaikaikatsastuksiin katsastusdirektiivi ei velvoita. Muistio sisältää arviot lisätietotarpeista sekä esivalmistelun perusteella tehdyt johtopäätökset potentiaalisista muutoksista.

Liikenteen turvallisuusvirasto kiittää sille varatusta tilaisuudesta lausua asiassa ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Hankkeen tausta

Arviomuistion 1.1 luvussa käsitellään katsastuslainsäädännön uudistamishankkeen taustaa. Luvussa viitataan hankkeen ensimmäiseen vaiheeseen liittyvään Liikenteen turvallisuusviraston määräykseen. Liikenteen turvallisuusvirasto huomauttaa, että ajoneuvojen määräaikaikatsastuksen arvosteluperusteita koskevaa määräystä (TRAFI/442360/03.04.03.00/2016) valmistellaan edelleen ja määräys on tarkoitus antaa vuoden 2017 syksyn aikana.

Katsastustoiminnan laatu

Arviomuistion luku 3 keskittyy katsastustoiminnan laatuun. Arviomuistion luvussa 3.2.1 käsitellään katsastusten valvonnan ja sanktioinnin nykytilaa. Arviomuistiosta katsastustoimiluvan haltijoille annettujen sanktioiden lukumäärät viime vuosilta on esitetty taulukossa, josta voidaan havaita, että annettujen huomautusten määrä on vähentynyt viime vuosina merkittävästi. Samoin varoituksia on annettu viime vuosia vähemmän. Toimilupien peruutuksia ei ole tarkastelujaksolla tehty kuin yksi. Arviomuistion mukaan annettujen sanktioiden määrä ei kerro niinkään toiminnan laadun kehityksestä, vaan lähinnä Liikenteen turvallisuusviraston puutteellisista resursseista hallintopäätösten valmistelussa minkä lisäksi on huomioitava uuden toimilupalain myötä muuttunut käytäntö huomautusten antamiskäytännöissä.

Liikenteen turvallisuusvirasto toteaa, että se on kohdentanut lisää resursseja valvontatyöhön ja sanktiointiin. Lisäksi vuonna 2017 on otettu käyttöön arviomuistiossakin mainittu toimintamalli (s. 32), jonka ansiosta sanktioiden määrä on lähtenyt lisääntymään voimakkaasti.

Arviomuistion 3.4 luvussa on esitetty katsastustoiminnan laatua koskevat johtopäätökset ja muutosehdotukset. Luvussa esitetään vaihtoehtoisina

muutosehdotuksina säätää velvoitteesta parantaa toiminnan laatua, jossa tehosteeksi voitaisiin asettaa uhkasakko (muutosehdotus 1A) ja hallinnollisen maksun käyttöön otto valvonnan tehosteeksi (muutosehdotus 1B). Arviomuistion muutosehdotuksista eivät sisällä tarkempia ehdotuksia siitä, minkälaisiin tekoihin tai laiminlyönteihin mainitut seuraamukset voitaisiin liittää, mutta Liikenteen turvallisuusviraston näkemyksen mukaan uhkasakon asettamisesta säätäminen ja hallinnollisen maksun käyttöön otto eivät ole toisiaan poissulkevia vaihtoehtoja valvonnan tehostamiseksi. Kuten arviomuistiossa todetaan, uhkasakko eroaa hallinnollisesta seuraamusmaksusta rangaistusluonteensa osalta. Liikenteen turvallisuusvirasto katsoo, että erilaisia tilanteita varten sekä hallinnolliselle seuraamusmaksun että uhkasakon käytölle on tarvetta katsastustoiminnan valvonnassa.

Liikenteen turvallisuusvirasto pitää arviomuistiossa ehdotettua erillisestä aloitustarkastuksesta luopumista kannatettavana (muutosehdotus 3) ja esittää ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain (957/2013) 14 §:n muuttamista tältä osin. Katsastusluvan myöntämisen edellytykset kuten toimitilojen ja käytettävien laitteiden asianmukaisuus voitaisiin tarkastaa muun selvityksen perusteella ja valvonta suorittaa muiden valvontatoimien yhteydessä.

Arviomuistion 3 luvun muutosehdotuksissa esitetään myös katsastustoiminnan valvonnassa käytettävän testiautotoiminnan säädöspohjan selventämistä. Liikenteen turvallisuusvirasto kannattaa testiautotoimintaa koskevan sääntelyn selkeyttämistä mutta toivoo samalla, että valvontaa koskevaa lainsäädäntöä tarkastellaan myös pelkkää testiautotoimintaa laajemmin. Säädösvalmistelussa tulisi huolehtia, ettei lainsäädäntö muodosta esteitä Liikenteen turvallisuusviraston itse suorittaman valvonnan ohella tehtävän ulkoisen palveluntuottajan suorittamalle valvonnalle.

Katsastettavat ajoneuvoluokat

Arviomuistion luvussa 4 arvioidaan niiden ajoneuvoluokkien katsastusvelvollisuutta, joiden katsastamista EU:n katsastusdirektiivi ei edellytä tai joiden katsastusvelvollisuudesta voidaan kansallisilla ratkaisuilla poiketa.

Arviomuistion luvussa 4.1.3 on esitetty katsastuksen vikatilastoja. Arviomuistiossa on todettu O2-luokan perävaunujen yleisimpiä korjauskehotukseen johtavia vikoja olleen erilaiset valoviat ja yleisimpiä hylkäykseen johtavia vikoja olleen jarruviat. Liikenteen turvallisuusvirasto huomauttaa, että O2-luokan perävaunujen määräaikaikatsastuksessa havaittujen jarruvikojen määrä voi antaa väärän kuvan O2-luokan perävaunujen todellisesta jarruvikojen määrästä, koska O2-luokan perävaunujen jarrujen toiminnan tarkastaminen voi olla haasteellista. Etenkin kuormaamattomien kaksiakselisten perävaunujen jarruvoimien mittaaminen dynamometrillä on vaikeaa.

Liikenteen turvallisuusvirasto pitää arviomuistiossa ehdotettua O2-luokan perävaunujen katsastusvelvollisuudesta luopumista pääosin kannatettavana (muutosehdotus 1A), mutta esittää, että katsastusvelvollisuuden vapauttamista arvioitaisiin O2-ajoneuvoluokan sisällä, käyttäen esimerkiksi ajoneuvoryhmää tai kokonaisuutta jaotteluun. Tällöin saattaisi olla mahdollista vapauttaa osa O2-luokan perävaunuista katsastusvelvollisuudesta ja jättää katsastusvelvollisuus voimaan niille O2-luokan perävaunuille, joilla vikaantuminen on todennäköisempää ja vikaantumisen vaikutukset liikenneturvallisuuteen ovat suurimmat.

Liikenteen turvallisuusvirasto pitää kannatettavana vaihtoehtona myös 4.3 luvussa esitettyä museoautojen katsastusvelvollisuudesta luopumista (muutosehdotus 1A), ja esittää samalla arvioitavaksi katsastusvelvollisuudesta luopumisen laajentamista

koskemaan myös kaikkia esimerkiksi 50 vuotta vanhempia autoja. Katsastusvelvollisuuden vapauttamista koskevan ajoneuvon iän määrittelyssä tulisi huomioida autojen ajosuorituksen väheneminen iän kasvaessa ja pyrittävä löytämään ikä, jonka jälkeen autot yleensä ovat vain satunnaisessa harrastekäytössä eikä niitä juurikaan käytetä yleisillä teillä.

Museoautojen ja muiden vanhojen autojen katsastusvelvollisuudesta vapauttamisen yhteydessä tulee ottaa huomioon autojen mahdolliset muutokset. Autot saattavat olla voimakkaasti rakenneltuja, eikä niiden vaatimustenmukaisuutta tai identiteetin säilymistä enää valvottaisi katsastusten yhteydessä.

Päivi Metsävainio
Yksikönpäällikkö

Aino Still
Lakimies

